



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Збірник матеріалів

**XXVIII підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

24 лютого 2026

Київ 2026

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. Т.В. МАРЕНИ, Київ: МДУ, 2026. с. 353

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 9 від 25 лютого 2026 року)

Редакційна колегія:

Голова Марена Т.В., в.о. ректора МДУ, кандидат економічних наук, доцент;

Члени редколегії Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Демидова Ю.О., проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики МДУ, кандидат педагогічних наук, доцент;
Калініна С. П., доктор економічних наук, професор;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Марена Т.В., кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;
Мельничук І. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Пирлік Н. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 24 лютого 2026 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методик викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

© Маріупольський державний університет, 2026

і форми навчання. Особливо актуальним стає впровадження інноваційних технологій, здатних активізувати діяльність здобувачів освіти, сформувати позитивне ставлення до рухової активності та сприяти збереженню здоров'я. [3, с.87]. Інноваційні методи навчання у фізичному вихованні – це сукупність підходів, які передбачають активну участь студентів у процесі, інтеграцію сучасних технологій, гнучкість у виборі засобів та акцент на розвиток ключових компетентностей.

Література

1. Андрєєва О. В. Інноваційні технології у фізичному вихованні студентської молоді. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*, 2020, № 9
2. Закон України «Про правовий режим воєнного стану».(№389–VIII).
3. Москаленко Н. В. Фізичне виховання студентської молоді в умовах дистанційного навчання // *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. – 2022.с. 87 – 120.

Володимир Саєнко,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
професор кафедри педагогіки та освіти
Маріупольський державний університет

Ганна Толчева,
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри олімпійського та професійного спорту
Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ В ОРГАНІЗАЦІЯХ РЕКРЕАЦІЙНО-СПОРТИВНОЇ СФЕРИ

У сучасному динамічному та конкурентному діловому світі інновації відіграють вирішальну роль у досягненні успіху. Управління інноваціями є невід'ємним елементом стратегії розвитку організації, що дозволяє створювати та впроваджувати інноваційні рішення, що забезпечують конкурентну перевагу. Інновації впливають на становище організації на ринку, створюючи нові сегменти, оптимізуючи процеси та підвищуючи операційну

ефективність. Організації, що проактивно керують інноваціями, отримують можливість швидше реагувати на зміни споживчих переваг, технологічні прориви та виклики ринку.

Різноманітні аспекти організації занять з фізичної культури та пропаганди здорового способу життя широко описано авторами у джерелах [6-8, 10]. Окремі публікації присвячені актуальним проблемам управління організаціями педагогічної та спортивної сфери [5] та впровадження інновацій у процес фізичного виховання [4]. В наших попередніх дослідженнях було висвітлено деякі особливості функціонування рекреаційно-спортивної сфери [1-3, 9]. У даній роботі здійснюється спроба розкриття теоретичних передумов управління інноваціями в організаціях рекреаційно-спортивної сфери.

Мета дослідження – обґрунтування теоретичних передумов управління інноваціями в організаціях рекреаційно-спортивної сфери для підвищення їх конкурентоспроможності, оптимізації операційної ефективності, удосконалення рівня якості послуг та створення доданої вартості для всіх зацікавлених сторін.

Управління інноваціями є комплексним процесом, що охоплює планування, організацію, реалізацію та моніторинг ініціатив, спрямованих на створення, розробку та впровадження інноваційних рішень. Його головною метою виступає не лише генерувати інноваційні ідеї, а й передусім ефективно трансформувати їх у реальну цінність для організації та її клієнтів. Ключові елементи включають виявлення потреб ринку, ефективне управління ресурсами та формування організаційної культури, що сприяє прояву творчості та експериментуванню.

Управління інноваціями включає низку завдань, спрямованих на забезпечення ефективного створення, впровадження та підтримки інноваційних рішень в організації. Нижче наведено найважливіші завдання, пов'язані з управлінням інноваціями:

1. Розробка інноваційної стратегії. Першим завданням управління інноваціями є розробка інноваційної стратегії, що визначає цілі, пріоритети та напрямки інноваційної діяльності організації. Інноваційна стратегія повинна відповідати місії та цінностям організації, а також враховувати зміни ринкового та конкурентного середовища.

2. Формування інноваційної культури. Для успішного впровадження інновацій необхідно створити відповідну організаційну культуру, яка б сприяла творчості, відкритості новим ідеям та експериментуванню. Управління інноваціями має сприяти розвитку компетенцій, пов'язаних з інноваціями, та створювати умови для співробітництва та обміну ідеями між співробітниками.

3. Виявлення та оцінка інноваційних ідей. Виявлення та оцінка інноваційних ідей також відіграють ключову роль в управлінні інноваціями. Організаціям слід створити структури та

процеси для представлення та аналізу інноваційних ідей, а потім оцінити їх з погляду ринкового, технічного та економічного потенціалу.

4. Використання інновацій. Після оцінки інноваційних ідей наступним кроком є їхня реалізація. Управління інноваціями має забезпечувати ефективне планування, організацію та контроль процесу впровадження інновацій з урахуванням як технічних, так і організаційних аспектів.

5. Управління інноваційним портфелем. Управління інноваціями також включає управління інноваційним портфелем, що складає вибір, пріоритизацію та розподіл ресурсів між різними інноваційними проектами. Управління інноваційним портфелем дозволяє організації ефективно використовувати наявні ресурси та мінімізувати ризики, пов'язані з інвестиціями в інновації.

6. Моніторинг та оцінка результатів інновацій. Для забезпечення ефективного управління інноваціями дуже важливо відстежувати та оцінювати результати інноваційної діяльності. Організаціям слід розробити відповідні показники та методи вимірювання ефективності інновацій, які дозволять оцінити досягнуті результати та визначити напрями подальшого розвитку.

7. Розвиток зовнішніх партнерських відносин. У сучасному діловому світі інновації часто потребують співробітництва з іншими організаціями. Управління інноваціями має включати розвиток зовнішніх партнерських відносин, таких як співпраця з постачальниками, клієнтами, університетами та науково-дослідними інститутами. Зовнішнє партнерство може сприяти обміну знаннями та досвідом та прискорити інноваційний процес.

8. Загальна підтримка. Управління інноваціями включає виявлення, розробку та впровадження інноваційних ідей і процесів в організації. Його роль включає створення інноваційних стратегій, управління портфелями проектів, координацію діяльності інноваційних команд, моніторинг ринкових тенденцій і формування інноваційної культури в організації.

Впровадження інновацій є складним процесом, пов'язаним із труднощами, навіть якщо організація має чітку стратегію і віддану своїй справі команду. Однією з найпоширеніших проблем є внутрішній опір змінам, зумовлений страхом невизначеності чи прихильністю до існуючих, впроваджених та перевірених методів.

Подолання цього бар'єра вимагає від керівників уміння переконувати, навчати та залучати свою команду до процесу трансформації. Ефективна комунікація також має вирішальне значення, включаючи чітке уявлення переваг впроваджених інновацій та відкритий діалог з командою, що дозволяє виявляти та вирішувати потенційні проблеми.

Впровадження інновацій у рекреаційно-спортивній сфері є процесом впровадження нових технологій, методик, форм організації та управління, спрямованих на підвищення ефективності, привабливості та доступності спортивних та оздоровчих послуг. Virізняють наступні ключові напрямки інновацій у рекреаційно-спортивній сфері:

1. Цифровізація та розумні технології серед яких: смарт-інфраструктура, тобто використання датчиків, системи моніторингу та аналітики для оптимізації роботи спортивних об'єктів (освітлення, клімат-контроль, безпека); додатки та платформи, що містять мобільні програми для бронювання залів, записи на тренування, здійснюють аналіз фізичної активності; віртуальна і доповнена дійсність, тобто створення віртуальних тренерів та симуляторів, проведення змагань у VR-середовищі.

2. Персоналізація послуг, що фокусується на: аналітики великих даних, серед яких збирання та аналіз інформації про клієнтів для індивідуалізації тренувань та програм відновлення; використання пристроїв, наприклад фітнес-браслети, розумний годинник, трекери, які дають зворотний зв'язок і стимулюють активність.

3. Екологічні та стійкі інновації: еко-спортивні об'єкти, де здійснюється використання поновлюваних джерел енергії, перероблених матеріалів, «зелених» технологій у будівництві; програми «зеленого фітнесу», в яких поєднується фізична активність та екологічне виховання (наприклад, плоггінг – біг зі збиранням сміття).

4. Соціальні та управлінські інновації, серед яких: партнерські моделі, що включають співпрацю держави, бізнесу та громадських організацій для створення доступного спортивного середовища; гейміфікація, тобто запровадження ігрових елементів у тренування для підвищення мотивації (бали, рівні, досягнення); інклюзивні програми, які допомагають адаптувати рухову активність для людей з обмеженими можливостями.

5. Нові формати рекреації, серед яких: кіберспорт, за допомогою чого здійснюється визнання та розвиток цифрових спортивних дисциплін; фестивалі та масові заходи, що проводяться в інтерактивних фітнес-зонах, open-air тренування, нічні забіги; комбіновані простори, де здійснюється поєднання спорту, відпочинку та культурних заходів (спорт-парки, велокафе, wellness-центри).

Висновки

Інновації у рекреаційно-спортивній сфері підвищують якість життя населення, сприяють формуванню культури здоров'я та розвитку економіки регіону. Успішне їх впровадження потребує застосування системного підходу – від державної підтримки та інвестицій до підготовки кадрів та підвищення цифрової грамотності населення. Ефективне управління інноваціями дозволяє адаптуватися до технологічних, соціальних та економічних змін, формуючи конкурентні переваги та забезпечуючи сталий розвиток. Крім того,

організаціям рекреаційно-спортивної сфери слід прагнути до ефективної координації діяльності як усередині організації, так і у зовнішніх відносинах, наприклад, у вигляді міжорганізаційного співробітництва. Тому як стратегічні альянси забезпечують доступ до додаткових ресурсів, знань та технологій.

Література

1. Саєнко В. Г., Толчєва Г. В., Śliwa S. Педагогічні положення підготовки фахівців для сфери фізичної культури, спорту та рекреації. *Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм*: зб. матер. V Міжнар. наук.-практ. конф. Кременчук: Метод. кабінет, 2024. С. 331–339.
2. Толчєва Г. В., Саєнко В. Г. Роль кваліфікованого персоналу як запорука ефективного управління організаціями спортивно-рекреаційної спрямованості. *Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики*: Зб. тез Всеукраїн. наук.-практ. конф. Харків: ХДАФК, 2025. С. 130–132.
3. Толчєва Г. В., Саєнко В. Г., Кононенко Є. Р. Значення командної взаємодії в управлінні фізкультурно-спортивною організацією. *Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту*: Зб. наук. праць XIII наук.-практ. Інтернет-конф. з міжн. участю. Харків: ХДАФК. 2025. С. 72–78.
4. Khoma T., Ruban A., Stanieva S., Saienko V., Lohvynenko O., Tolchieva H. E-learning, computer-aided learning tools, and software in physical education pedagogy for cultivating teaching excellence. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 2025. 16(Sup.1). P. 67–78. DOI:10.70594/brain/16.S1/6
5. Kubitskyi S., Saienko V., Demianiuk V., Mykhasiuk K. Management of pedagogical and sports educational institutions in Ukraine. *SPORT TK-EuroAmerican Journal of Sport Sciences*, 2022. 11(Sup3). P. 19. DOI:10.6018/sportk.538991
6. Myronenko S., Dzhyim V., Prots T., Kubatko A., Saienko V. Formation and activation of a healthy lifestyle through sports. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2022. Special Issue 12/02-XXXI. P. 36–40.
7. Popel S., Mazin V., Maksymchuk B., Saienko V., Chernyshenko T., Maksymchuk I. Network planning at the faculties of physical education and sport in the postmodern era. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 2023. 14(1). P. 554–570. DOI:10.18662/brain/14.1/435
8. Shyshkina O., Beyhul I., Moskalenko N., Hladoshchuk O., Tolchieva H., Saienko V. Subjective psychophysiological satisfaction of women from fitness training on an individual program.

BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 2023. 14(4). P. 387–404.
DOI:10.18662/brain/14.1/426

9. Tolchieva H. *Recreational industry system: basic management, pedagogical approach, health effect*. Monograph. Opole: Publishing House ANS-WSZiA, 2023. 270 p. ISBN: 978-83-66567-57-3

10. Tomich L., Saienko V. Physical culture as a factor in the formation of a healthy lifestyle. *Exploring Quality of Life Amid Global and Local Transformations: Monograph*. Opole: Publishing House of the Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole, 2024. P. 335–344. ISBN 978-83-66567-68-9

Хаджинова Ірина,
старший викладач кафедри педагогіки та освіти
Маріупольський державний університет

СТВОРЕННЯ ЕМОЦІЙНО БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

В умовах глобальних викликів, соціальної турбулентності та триваючого воєнного стану, проблема створення емоційно безпечного освітнього середовища у закладах вищої освіти набуває статусу критичної передумови не лише для успішної академічної діяльності, а й для збереження ментального здоров'я та цілісного професійного становлення майбутнього фахівця. Емоційна безпека в академічному просторі не є статичним станом; це динамічна система взаємин, умов та педагогічних впливів, що забезпечують відчуття захищеності, прийняття та стимулюють до самоактуалізації.

Емоційно безпечне освітнє середовище визначається як простір, у якому мінімізовано психологічне насильство, де здобувач освіти відчуває групову приналежність, усвідомлює свою значущість та потребу, а також має право на помилку без остраху перед жорстким оцінюванням. Це середовище, де студенти є ініціаторами змін, що сприяє не лише особистісному зростанню, а й позитивним трансформаціям у суспільстві. Важливою характеристикою такого простору є наявність емоційного контакту між усіма учасниками освітнього процесу, що є фундаментом для ефективної комунікації та співпраці.